

[Landbrugsministeren.]

get ført til en mærkbar stramning af likviditeten i mange landbrugsbedrifter. Det mærkes i de tilfælde, hvor mekanisering og rationalisering er finansieret ved optagelse af kortfristede lån, og det mærkes særligt, når det drejer sig om unge landmænd, der har startet i de senere år. De relativt høje priser på landbrugsejendomme fører med sig, at de unge landmænd må præstere store renter og afdrag, som føles særlig tyngende, når produktpriserne falder.

Med disse bemærkninger har jeg ganske kort villet pege på baggrunden for de forhandlinger, der i vinterens løb har fundet sted mellem repræsentanter for landbrugs-erhvervet og regeringen.

Det var i begyndelsen af december, at Landbo- og Husmandsforeningerne henvendte sig til regeringen og udtalte ønske om forhandling om de problemer, der især trængte sig på inden for landbruget. Landbo- og Husmandsforeningerne har tilsammen næsten alle landmænd som medlemmer, og det forekommer mig ganske rimeligt og naturligt, at de to organisationer forhandlede på landbrugets vegne. Siden er der ført regelmæssige forhandlinger mellem repræsentanter for de to organisationer og mig. Senere er andre organisationer inddraget i forhandlingerne, så det kan siges, at alle fraktioner inden for landbruget har haft mulighed for at fremsætte deres anskelse. Det gælder landbrugets salgsorganisationer, som det gælder Centralforeningen af større Landmænd, d. v. s. Tolvmandsforeningerne og Landbrugets Arbejdsgiverforening. Med hensyn til landbrugets eksport og afsætningsforhold har der tillige været ført gentagne forhandlinger med repræsentanter for Industrirådet, Grosserer-Societetet og Provinshandelskammeret og de derunder hørende brancheorganisationer. Jeg betragter disse forhandlinger som meget værdifulde, idet de har åbnet mulighed for, at vi i fællesskab har kunnet arbejde på at finde frem til de ønskelige foranstaltninger.

Regeringen har fundet, at landbrugets situation berettiger til at søge landbrugets vilkår forbedret, og jeg føler mig sikker på, at de lovforslag, jeg her i dag ønsker at fremsætte, når de gennemføres, vil betyde en støtte for landbruget.

Jeg skal tillade mig først at fremsætte

forslag til lov om en kornordning for høståret 1958-59.

Ved lov nr. 204 af 12. juli 1957 blev der fastsat bestemmelser, der tog sigte på at påbyde indmaling af dansk brødkorn i brødproduktionen for herigennem at søge at hindre et alt for stærkt prisfald på dansk brødkorn, navnlig i den nærmeste tid efter høst. Jeg tror, der nu kan være enighed om, at indmalingens loven har haft en god prisstabiliserende virkning, selv om den ikke var i stand til at skaffe landmændene den pris for deres brødkorn lige efter høst, som kan opnås senere i høståret.

For at hjælpe de likviditetssvage landmænd til at kunne opnå en rimelig pris for deres brødkorn, selv om de ikke har økonomisk evne til at holde brødkornet tilbage til senere på høståret, og yderligere for at søge at begrænse det større landbrugs lyst til at udvide svineproduktionen indeholdt den omtalte henvendelse fra De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger ønske om en brødkornsordning. Endvidere indeholdt henvendelsen anmodning om en bemyndigelseslov med hensyn til afsætningen af landbrugsprodukter, men hertil skal jeg vende tilbage lidt senere under fremsættelsen af forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer.

Landbrugets ønske om en brødkornsordning er imødekommet i det foreliggende lovforslags kap. I, hvorefter staten påtager sig pligt til straks fra høstårets begyndelse at overtage brødkorn, der kan betegnes som gode, sunde varer, til en fast pris. For at gøre landmændene interesseret i ikke at aflevere hele deres brødkornsavl lige efter høst vil der blive fastsat et månedligt lagerlejetillæg af en størrelse, der senere vil blive fastsat. Kornet opbevares ofte bedst i strået hos landmanden, og samfundsmæssigt set er dette en billigere lagringsmåde end lagring på købmænds og mølles lagre.

Jeg har i lovforslagets bemærkninger redegjort for, hvorledes høstens og forbrugets størrelse efter gennemsnitsberegninger vil stille sig, men der kan som nævnt efter sagens natur også kun være tale om gennemsnitsberegninger. Hvis vi får en uventet stor høst af ekstraordinær god kvalitet, kan der blive tale om, at staten får noget mere rug, end der kan bruges til

[Landbrugsministeren.]

brød selv med en 100 pct.s indmaling, men efter min opfattelse er denne situation mindre sandsynlig. Det er min tro, at når landbruget og jeg har kunnet enes om, at kun gode, sunde og normalt tørre varer skal kunne afleveres til staten, skulle det være muligt at begrænse administrationen til noget meget lidt bekosteligt.

Lovforslagets kap. II om indmalingspligt er nødvendigt, for at staten kan komme af med det modtagne brødkorn til møllerne, medmindre man da vil ind på en kvotering af brødkornsimporten, og en sådan kvotering holder jeg ikke af, idet den fører til påstande om, at staten hindrer folk i at gøre deres indkøb af udenlandsk brødkorn på de gunstigste tidspunkter.

I lovforslagets kapitel III indeholdes bestemmelser om, at importeret foderkorn ved hjælp af afgifter skal bringes op på en pris af 37 kr. for havre og milokorn, 40 kr. for byg og 42 kr. for majs pr. 100 kg cif dansk havn.

For ikke at gøre importørerne uinteresserede i at købe billigst muligt i udlandet fastlægges afgiften dog ikke efter købsprisen, men efter forholdene på indklaringstidspunktet. Hver uge fastlægges afgiften som differencen mellem de nævnte priser og den i den pågældende uge konstaterede laveste cifpris. På købstidspunktet ved importøren altså ikke, hvad afgiften vil blive.

For ikke at forøge hans spekulationsrisiko alt for urimeligt har man ligesom under den tilsvarende ordning i 1930'erne givet ham mulighed for at oplægge de importerede varer under toldlukke, således at afgiften svares efter den sats, der er gældende, når varen fraføres lageret.

Med henblik på det tilfælde, at svineproduktionen bliver mindre rentabel end forudsat, er der i lovforslagets § 7, stk. 5, indsat en bestemmelse om, at afgifterne gradvis formindskes eller helt falder bort.

De opkrævede afgifter har man under forhandlingerne drøftet at anvende til billiggørelse af olieprodukter, således at kreatur- og fjerkræholdere fik pengene. Da man imidlertid ikke på forhånd ved, hvilke afgiftsbeløb der indkommer, og hvorledes man kan sikre, at det fulde beløb kommer forbrugerne til gode, er spørgsmålet om midlernes anvendelse holdt åbent indtil videre.

Det er dog meningen, at afgifterne fortrinsvis skal komme de kornkøbende landbrugere til gode.

Samtidig har jeg den ære at fremsætte forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer.

Lovforslaget, der er begrænset til en 3 års periode, giver landbrugsministeren bemyndigelse til at påbyde, at afsætning af danske landbrugsvarer kun må finde sted under iagttagelse af de forskrifter, han måtte fastsætte, og det siges udtrykkeligt, at bemyndigelsen omfatter ret til at fastsætte, at eksportører af danske landbrugsvarer skal overholde de af landbrugsministeren for udførsel til det pågældende marked fastsatte vilkår, og at lade opkræve afgifter ved udførsel af danske landbrugsvarer samt afgifter ved salg i øvrigt af tilsvarende landbrugsvarer. Der vil dog ikke kunne opkræves en højere afgift ved sådant salg end den gennemsnitlige afgift ved salg til eksport.

Landbrugsorganisationerne har ønsket, at landbrugsministeren skulle have denne bemyndigelse. Privathandelen og industrien er principielt mod en bemyndigelseslov, men har dog arbejdet med på lovens udformning, og dette samarbejde har været af en sådan art, at jeg har ment mig berettiget til i bemærkningerne til lovforslaget at kunne henviser til, at lovforslagets fremsættelse sker i forståelse også med handelens og industriens organisationer. Jeg har imidlertid for et par timer siden modtaget en skrivelse fra handelens og industriens organisationer, som lader formode, at der på ét punkt foreligger en misforståelse. Jeg forstår ikke dette efter de forhandlinger, der har fundet sted, men det må jo finde sin afklaring under forhandlingerne her i tinget.

Da den lov, som de tidligere ministerielle eksportudvalg hvilede på, fik lov at udløbe i 1950, mente man at stå foran en udvikling mod stadig friere samhandel med landbrugsvarer. Udviklingen er desværre gået den modsatte vej. Med stigende produktion verden over og voksende afsætningsvanskeligheder er fulgt mere effektiv landbrugsbeskyttelse, skærpede importrestriktioner og øget centralisering af importen i de enkelte lande.

Så længe der er tale om et sælgers marked,